

משמר המפרץ

חקלאות ימית מפותחת וחשש מזיהום נפט מאיימים על אוצרות הטבע של מפרץ אילת. סיור חופים ודו"ח מצב

דולפינים כן – ואלמוגים לא?

בחודש יולי האחרון זיהו פקחי מחוז אילת של רשות הטבע והגנים כי תחת המזחים מתבצעת עבודת בנייה במים, זאת לאחר ששבועות ספורים קודם לכן זוהו עבודות בנייה בים סביב מתחם ריף הדולפינים באילת. בצלילה שביצעו הפקחים, התגלה כי ממזח עץ צף שנבנה מחוץ לגבולות מתחם ריף הדולפינים הורדו רשתות אל קרקעית הים ופגעו קשות באלמוגים.

מיד עם זיהוי העבודות נפתחה חקירה נגד בעלי ומנהלי ריף הדולפינים, בגין פגיעה בערכי טבע מוגנים.

בהמשך החודש, כאמור, נכנס פקח לצלול באזור וזיהה כי רשתות נוספות הורדו מן המזחים, תוך גרימת נזק לאלמוגים. בצלילת המשך שביצעו הפקחים, הם גילו כי תחת המים נעשתה עבודת

בנייה בהיקף נרחב, הכוללת הנחת מבנה ארוך מברזלים על קרקעית הים ועל האלמוגים. עבודת הבנייה, הברזלים והרשתות גרמו לפגיעה באלמוגים ובחסרי חוליות אחרים.

"רשות הטבע והגנים חוקרת את אירוע הבנייה והפגיעה בסביבה הימית הרגישה ופועלת להפסקת העבודות", אומר גיא איילון, מנהל מחוז אילת של רשות הטבע והגנים.

עומרי גל

רשתות הורדו מהמזחים

אפשר להמשיך לביקור בחופים הפתוחים. באזור המלונות. צילום: מורית חן

כתיבה: שירי בירן

על אף גודלה, גובלת ישראל בשני ימים – הים תיכון ומפרץ אילת. האחד ארוך, נושק לריכוזי אוכלוסייה גדולים, כר להתפתחות התרבות המקומית. האחר ידוע קצת פחות, משתרע לאורך כ-12 ק"מ, אך גם לחופיו פרושים לא מעט מוקדי עניין. מפרץ אילת נוצר כתוצאה מפעילות הבקע הסורי-אפריקני, שתנועתו עדיין מורגשת כאן לעתים ברעידות אדמה קטנות. מדובר במפרץ צר ועמוק מאוד (כ-1800 מטר עומק במרכזו), שישראל חולקת עם ערב הסעודית, עם מצרים וגם עם ירדן – שדגלה הגדול נראה בבירור כמעט מכל מקום באילת.

חוות הדגים והאלמוגים נלך לאורך חופי מפרץ אילת, מצפון לדרום, דרך שתחילתה בגבול עם ירדן. סמוך לו, בתוך הים, נמצאות שתי חוות לגידול דגים, המעוררים את

חששם של הגופים הירוקים מפני פגיעה אקולוגית. החקלאות הימית במפרץ אילת מתפתחת בשנים האחרונות והגידול האינטנסיבי בתוך הים מביא עמו תוצרי לוואי, התורמים לשינויים בהרכב המים ומובילים לפגיעה באלמוגים. בג"ץ, שנדרש להכריע בעניין, קבע כי כלובי הדגים יוצאו מהמפרץ תוך שלוש שנים. מכאן אפשר להמשיך לביקור בחופים הפתוחים, באזור המלונות, ומשם לטיילת היפה, שלאורכה חנויות ומסעדות. מדרום לקניון הגדול מסתתרת פיסת היסטוריה מיתולוגית: פסל אום רשרש המנציח את רגע הנפת דגל הדיו המפורסם במרס 1949, עם סיום מבצע "עובדה" לכיבוש העיר. הרחבה הגדולה כוללת מבנה בוץ ששימש כתחנת מטרה מטררה בריטית לפני קום המדינה. בימים אלה פועלים ברשות הטבע והגנים להכריז על המקום כאתר לאומי, ואולי גם החוף הסמוך יהפוך לשמורה חינוכית לילדי העיר ולתושביה.

מדריך שימושי

הגעה לתחילת המסלול:

דרך נחל שלמה מול נמל הנפט. התחלת המסלול במפגש נחלים שלמה וצפחות (אחרי חוות הגמלים) וסופו בשמורת חוף אלמוג. המסלול מסומן בירוק. **אורך המסלול:** כשלושה ק"מ, זמן ההליכה המשוער: כשלוש שעות. **למי זה מתאים:** למשפחות עם ילדים מעל גיל חמש.

מתי כדאי: מומלץ לעלות להר בשעות אחר הצהריים, כשהשמש בגבו והתצפית למכרץ במיטבה. חלופה אחרת: טיול זריחה עם אור ראשון. **ציוד חובה:** הרבה מים. לפחות 2 ליטרים לכל מטייל.

נמצאת שמורת האלמוגים. המשרד להגנת הסביבה הקים באזור תחנה למניעת זיהום ים. כשמגיעה מכלית נפט לנמל, פורסים אנשי התחנה מצוף ארוך ומיוחד, שתפקידו למנוע מכתמי נפט להגיע אל האלמוגים. היוזמה מבורכת, אך הסכנה שמה תקלה במכלית תביא לשואה אקולוגית נותרת בעינה.

נמל הנפט דרומה אסור לדוג מקו החוף ועד לעומק של 300 מטר לתוך הים. זו שמורת הטבע הימית, החלק המעניין ביותר במפרץ לחובבי הטבע וספורט הצלילה. באזור זה נמצאים גם מועדוני הצלילה ומועדון גלישת רוח וקיט. מומלץ לבקר בשמורת הטבע חוף אלמוג: אפשר לשכור שנורקל ומסכה, ולשחות לאורך השונית הצבעונית. הדרכה לקבוצות ניתנת במקום בתיאום מראש.

מי שאינם מוכנים לוותר על הדגים אך מעדיפים לוותר על הצלילה, יכולים לבקר בפארק המצפה התת ימי. זהו אחד המוזיאונים היפים בעולם, המציג מגוון בעלי חיים ממפרץ אילת, ביניהם דגים, כרישים, צבי ים ואלמוגים שונים ומשונים. מהמצפה דרומה הים פתוח ומזמין, אך חשוב לזכור שמדובר בשמורת טבע, וניתן לצאת ממנה בכיוון הים רק דרך הגשרים והמעברים המסומנים. נזכיר גם שהאלמוגים הם בעלי חיים מוגנים והאכלת הדגים אסורה. כמות הנופשים הגדולה שפוקדת את רצועת החוף הדקיקה של מפרץ אילת מעוררת לא פעם קונפליקט - הרצון לפתח את העיר ובכל זאת לשמר את נכסי הטבע מתנגשים זה בזה לא פעם. לבסוף, כדי לקבל תמונה רחבה של רצועת החוף, מומלץ לעלות להר צפחות ולערוך תצפית פנורמית על המפרץ, הרי אדום, הרי אילת וסיני.

* הכותבת היא פקחית טיולים במחוז אילת של רשות הטבע והגנים.

דרומה מאום רשרש, בקצה הטיילת, נמצא החוף ובו משטחי סלע - אפשר לסייר כאן ולצפות בבעלי החיים של ה"כרית", האזור החשוף בין הגאות והשפל. בזמן שפל ניתן לראות בו את בעלי החיים של הכרית, בהם סרטנים, קונכיות דגיגים ואולי גם נחשוני ים. זה המקום להזכיר שבעלי החיים מוגנים - אפשר להביט בהם, אבל אסור להוציאם או לאסוף אותם.

נחל חוף על פני בסיס חיל הים, ואחריו נעבור את חוף הדקל שמתאים במיוחד לבילוי משפחתי. מכאן קצרה הדרך לנמל אילת, שנודע בחשיבותו לייבוא סחורות מהמזרח הרחוק. העוגנים והפורקים בנמל זה חוסכים את מסי המעבר הגבוהים שמטילה ממשלת מצרים על העוברים בתעלת סואץ. בין הסחורות, בולטות המכוניות שחלקן חונות ו"משתזפות" לאורך החוף, תוך הפיכתו למגרש חניה מאולתר.

במרחק מטרים ספורים מהנמל נמצא "ריף הדולפינים", ואפשר לטייל בחוף המטופח ולצפות בדולפינים המקפצים במתחם להנאתם, לשחות או לצלול בחברתם. דרומית לריף נמצא נמל הנפט קצא"א המוביל נפט מאילת ועד אשקלון. מדרום לנמל הנפט, בקרבה מדאיגה,

